

Noticis Latvijas skolēnu pašpārvalžu salidojums „Mūsu iniciatīvas Eiropas pilsoņu gadā”

17.-18.oktobrī Rīgas jauniešu centrā „Kaņieris” notika Valsts izglītības satura centra (VISC) sadarbībā ar Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamentu rīkotais Latvijas skolēnu pašpārvalžu salidojums „Mūsu iniciatīvas Eiropas pilsoņu gadā”.

Tas tapa, pateicoties Rīgas Skolēnu domes un tās konsultantes Baibas Vārnas sniegtajam atbalstam un ieguldījumam.

Salidojumā piedalījās 146 dalībnieki no 40 Latvijas novadiem/pilsētām: 66 vispārizglītojošo skolu skolēnu pašpārvalžu pārstāvji, 10 novadu/pilsētu Skolēnu domju aktīvistu, 39 profesionālās izglītības iestāžu pašpārvalžu pārstāvji un 31 pedagogs – pašpārvalžu konsultants.

Pasākuma mērķis bija aktualizēt skolēnu pašpārvalžu darbības nozīmi pilsoniskajā līdzdalībā Latvijā un Eiropā, kā arī sekmēt skolēnu sabiedrisko aktivitāti demokrātisko procesu pilnveidei izglītības iestādēs.

Salidojumu atklāja VISC vadītāja vietniece Agra Bērziņa. Ar īsu kopsavilkumu par skolēnu pašpārvalžu darbības pagātņi, tagadni un nākotnes iecerēm Latvijā iepazīstināja VISC vecākā referente Evija Pelša. Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta Sporta un jaunatnes pārvaldes Jaunatnes nodaļas galvenā speciāliste Baiba Vārna informēja klātesošos par salidojuma norisi, iespējām un organizatoriskajiem jautājumiem.

Divu dienu laikā pasākuma dalībniekiem bija iespēja strādāt četrās no piedāvātajām astoņām darba grupām, apgūstot daudzveidīgas darba metodes, pieredzi un inovatīvas idejas. Salidojumā piedāvātās darba grupas:

<i>Vadītājs</i>	<i>Tēma</i>	<i>Pārstāvētā iestāde</i>
Jānis Vītols	Radošums = oriģināls + praktisks	Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departaments Sporta un jaunatnes pārvalde JC „Kaņieris” projektu koordinators
Nils Klints vai Roberta Egle	Komunikācija grupā, komandas veidošana, komandas sadarbība	Āra dzīves apmācības centrs „Pelēkais Vilks” Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departaments Sporta un jaunatnes pārvalde, Jauniešu centra „Kaņieris” vadītāja
Evija Rudzīte vai Ralfs Lossans un Kristaps Knesis	Skolēnu pašpārvaldes loma videi draudzīgu risinājumu ieviešanai skolā	Biedrības „homo ecos” vadītāja Uzņēmuma „L&T” pārstāvji
Dmitrijs Zverevs	Atklātība lēmumu pieņemšanā skolas dzīvē un līdzdalība pašvaldībā.	Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departaments Sporta un jaunatnes pārvalde, Jaunatnes nodaļas vadītājs
Gundars Jankovs Zane Siksnāne Gīta Lazdāne Jānis Geks	Skolēnu pašpārvalde kā atklātības un godīguma sargsuns skolas dzīvē	Sabiedrības par atklātību „Delna” pārstāvji
Santa Prancāne	Skolēnu pašpārvalde Eiropas skolu kopienā. (Projekta soļi, ideju ģenerēšana starptautiskai sadarbībai un attiecīgo ideju īstenošanas plāns. eTwinning platforma starptautiskai sadarbībai).	Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras Eiropas Savienības programmu daļas projektu koordinatore Programmas eTwinning koordinatore

<i>Vadītājs</i>	<i>Tēma</i>	<i>Pārstāvētā iestāde</i>
Jānis Supe vai Dārta Ošeniece	Idejas skolas attīstībai. Līdzfinansējums, iespējamie plusi un mīnusi	Valsts izglītības satura centra speciālists Starptautiskās pašizaugsmes programmas jauniešiem AWARD treneris Starptautiskās pašizaugsmes programmas jauniešiem AWARD dalībiece un trenere
Astra Rubene un Zane Ūpe un tehniskuma audzēkņi	Radošas idejas telpu pārvērtībām (telpu noformējumam)	Profesionālās izglītības kompetences centrs „Ogres tehnikums” Dizaina nodaļa

Salidojuma pirmās dienas vakarā klātesošie varēja piedalīties sarunās un diskusijās ar septiņiem „viedajiem”, uz klausot viņu pieredzi un atziņas par personības izaugsmes iespējām un ceļu uz mērķu sasniegšanu. „Viedos” pārstāvēja sabiedrībā pazīstami cilvēki:

- Ansis Bogustovs, žurnālists
- Raivis Dzintars, politiķis, Saeimas deputāts
- Mārtiņš Lukaševičs, ziņu aģentūras LETA redaktors
- Olga Rajecka, dziedātāja
- Agris Ameriks, Rīgas domes deputāts
- Pēteris Urtāns, RigaBrain centra vadītājs
- Niks Bērziņš, Rīgas Ekonomikas augstskolas students

Pēc tam skolēniem tika piedāvāta vakarēšana dažādām gaumēm:

- viss par un ap labdarību,
- viss par un ap pieredzi,
- viss par un ap talantiem un radošo garu,
- viss par un ap kino,
- spēļu zona „Kaņiera” garajā gaitenī,
- sarunas par dzīvi,
- brīvā zona („Mēmais šovs”, „Improvizācijas teātris” u.tml.).

Šeit ikvienam bija iespēja izrādīt iniciatīvu, uzņemties vadīt un organizēt izvēlēto nodarbi, ko salidojuma dalībnieki labprāt izmantoja.

Otrajā dienā turpinājās darbs grupās. Salidojuma izskaņā notika kopīga darbošanās zālē, risinot ar skolas un pašpārvaldes dzīvi saistītās problēmsituācijas. Šo aktivitāti vadīja biedrības „Eiropas kustība Latvijā” vadītājs Andris Gobiņš.

Pasākuma organizētāji ir gandarīti par izvērtējuma anketās un vārdos izteiktajiem salidojuma dalībnieku pozitīvajiem un sajūsmas pilnajiem vērtējumiem, kas motivē jaunām idejām un to īstenošanai. Daži citāti no rakstītajām pārdomām:

- *Lieliskas, emocijām bagātas dienas. Ideju pilna galva. Grandiozs pasākums.*
- *Paldies par doto iespēju baudīt, tieši tā – baudīt, šīs divas dienas!*
- *Salidojums bija vienkārši ideāls. Paldies par ideju avotu! Tagad mēs brauksim mājās bagāti.*
- *Šis bija visforšākais pasākums, uz kuru pēdējā laikā esmu bijis. Esmu guvis milzīgu gandarījumu. Nepārtrauciet veidot foršus seminārus!!!*
- *Man negribas braukt projām. Gribētu atkārtot šādu pasākumu un lai nākamais būtu garāks.*

Pasākuma organizētāji uzskata, ka skolēnu pašpārvalde ir viens no būtiskākajiem stūrakmeņiem un instrumentiem jauniešu ienākšanai un līdzdalībai pilsoniskā sabiedrībā, tāpēc īpaši nozīmīgs ir atbalsts skolēnu iniciatīvām un vēlmei aktīvi darboties.

Valsts izglītības saturs pateicas visiem salidojuma organizēšanā un norises nodrošināšanā iesaistītajiem cilvēkiem – dažādu organizāciju un institūciju pārstāvjiem, brīvprātīgajiem palīgiem – jauniešiem, iniciatīvas bagātajiem salidojuma dalībniekiem – par ieguldīto darbu un atsaucību.

Kā radās ideja par skolēnu pašpārvalžu salidojumu?

Divu mācību gadu garumā – 2011./2012. un 2012./2013. mācību gadā ar Valsts izglītības saturs centra iniciatīvu un atbalstu tika organizēti seši reģionālie skolēnu pašpārvalžu pasākumi:

Reģions	Vieta	Laiks	Forma	Dalībnieki	Novadi/pilsētas
Vidzeme	Cēsis	26.10.2011.	salidojums– konference „Skolēnu pašpārvaldes vakar, šodien, rīt”	95	14
Kurzeme	Talsi	25.11.2011.	forums	122	18
Rīga	Rīga	28.03.2012.	atvērto durvju diena	182	35
Profesionālās izglītības iestādes	Ogre	18.-19.10.2012.	seminārs „Inovāciju akadēmija 2012”	108	37 (izglītības iestādes)
Zemgale	Jelgava	04.01.2013.	forums	180	18
Latgale	Rēzekne	21.03.2013.	salidojums- konkurss „Latgales reģiona pašpārvalde 2013”	142	17

Kopumā reģionālie pasākumi skolēnu pašpārvalžu darbā veicināja pieredzes apmaiņu starp izglītības iestādēm, jaunu kontaktu veidošanos, inovatīvu ideju, zināšanu un prasmju apguvi.

Pasākumu cikls iezīmēja veicamos uzdevumus skolēnu pašpārvalžu darba pilnveidei. Šobrīd pašpārvaldes ir spēcīgas dažādu ārpusstundu pasākumu organizēšanā, taču daudz retāk atspoguļojas labās prakses piemēri citu ar skolas dzīves un izglītības procesa pilnveidi saistītu jautājumu risināšanā, piemēram,

- skolēnu līdzdalība konfliktu, problēmu risināšanā,
- skolas vides un mikroklimate uzlabošana,
- mācību procesa un metožu pilnveidošana, līdzdalība skolas mācību procesa plānošanā,
- dažādu projektu īstenošana;
- informācijas aprīte skolā (plakāti, avīze, radio),
- starpskolu sadarbības veidošana.

Domājot par skolēnu pašpārvalžu darbības turpmāko attīstību, dzima ideja par Latvijas skolēnu pašpārvalžu salidojuma „Mūsu iniciatīvas Eiropas pilsoņu gadā” organizēšanu.

Eiropas Parlaments 2013. gadu ir pasludinājis par Eiropas Pilsoņu gadu, lai cilvēki vairāk apzinātos savas - Eiropas pilsoņa tiesības. Nākamgad atzīmēs 20.gadadienu kopš iedibināta Eiropas Savienības pilsonība. Katram Savienības pilsonim, atbilstoši ES līgumiem, ir noteiktas tiesības, tai skaitā tiesības uz brīvu pārvietošanos un dzīvi citā dalībvalstī, tiesības vēlēties un kandidēt Eiropas Parlamenta vai pašvaldību vēlēšanās. Bieži vien pilsoņi nav informēti par šīm tiesībām. Tāpēc Eiropas Pilsoņu Gada mērķis ir izglītēt cilvēkus par Eiropas pilsonības priekšrocībām.

Katra no Eiropas Savienības dalībvalstīm ienāk ar savu pienesumu kopīgu mērķu sasniegšanai. Tāpēc īpaši nozīmīgi ir vispirms veidot stipru un gudru pilsonisko sabiedrību savā valstī, stiprināt savu identitāti un vērtības.

Vēl arvien plašas darbošanās un izzīņas iespējas skolām paveras, domājot par skolas un skolēnu pašpārvaldes individuālā tēla veidošanu un popularizēšanu. Gadu gaitā izglītības iestādēs Latvijā ir iesakņojusās vienotas tradīcijas svētku svinēšanā, dažādu pasākumu organizēšanā, skolās ir izglītības

standartos noteiktas mācību programmas, interešu izglītības pulciņi, skolas aizgūst idejas cita no citas dažādās darbības jomās. Katra vēlas iespējami plašāk savu veikumu parādīt citiem, taču būtiskākais ir savas skolas savdabības atspoguļojums, netradicionāls skatījums, kas palīdzētu padarīt īpašu savu skolu daudzu citu skolu vidū.

Skolēnu pašpārvaldei ideālā situācijā vajadzētu būt uz demokrātijas un brīvas izvēles principiem veidotai institūcijai, jo kā obligāts veidojums tā nevar pilnvērtīgi veikt savus uzdevumus. Turklāt darbošanās skolēnu pašpārvaldē sniedz vērtīgu ieguldījumu personības attīstībā. Skolēnu pašpārvalde ir neatņemama izglītības procesa sastāvdaļa ar senu vēsturi. Kad mēs to esam sapratuši, vairs nerodas jautājums, vai skolēnu pašpārvaldei izglītības iestādē jābūt obligāti.

Lai veiksmīgs mūsu kopīgais darbs skolēnu pašpārvalžu darbības pilnveidē, lai radošs, drosmīgs un iniciatīvas bagāts jūsu ieguldījums skolas attīstībā un atdeve no paveiktā personības izaugsmei!

Evija Pelša

Valsts izglītības satura centra

Interešu izglītības un audzināšanas darba nodaļas vecākā referente

evija.pelsa@visc.gov.lv; t.67350813